

Liite 1. Yksilöityjä muutosesityksiä kaavaehdotuksen maankäyttöratkaisuihin

Ohessa on yksilöity tärkeimpinä pitämiämme kohdekohtaisia muutosesityksiä kaavaehdotuksen maankäyttöratkaisuihin. Listaus ei ole kattava, eli kaavaehdotuksessa on näiden ohella paljon muitakin muutostarpeita, jotka liittyvät muun muassa arvokkaiden luontoalueiden ja ekologisten yhteyksien riittävään turvaamiseen.

1. Lahnuksen ampumaradan eteläpuolella sijaitsee merkittävä keskittymä luonnonsuojelubiologisesti arvokkaita kangas- ja lehtometsiä. Alueella on rajattu Pohjoiset arvometsät- suojeluesityksessä kaksiosainen luontokohde (kohde 9: Lahnuksen ampumaradan lähimetsät). Yleiskaavaehdotuksessa isompi, itäinen osa-alue on eteläosaltaan A3-aluetta, keskiosaltaan TP-aluetta ja pohjoisreunaltaan E-aluetta. Kaavaa tulee muuttaa siten, että arvokas metsäalue huomioidaan S-alueena tai edes V-alueena.
2. Helsingin kaupungin omistama Ketunkorven palsta on kaavassa pääosin V-aluetta, jonka itäosaan Lahnuksentien varteen on esitetty palstalle ulottuen 4,5 ha verran A3-varausta. Vähimmäistoimi on muuttaa A3-varaus V-alueeksi, joskin perustelluinta olisi osoittaa koko luontoarvoiltaan viereistä Nuuksion kansallispuiston osaa vastaava palsta S-alueeksi.
3. Lakistontien ja Majalammen välinen metsäalue on syytä kaavoittaa M-alueen sijasta V-alueeksi alueen virkistys-, luonto- ja maisema-arvojen takia.
4. Serenan Itäpuolinen P-aluevaraus (Virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajan alue) sijoittuu koillisosassa luontoarvoiltaan erittäin merkittävän alueen päälle. Alueella on mm. lajistollisesti huomattavan rikkaita vanhoja metsiä. P-aluevarauksen koillisosa tulee muuttaa S-aluevaraukseksi.
5. Maakunnallisesti arvokkaan Solbackan S-varauksen käytännössä kahteen osaan jakava P-varaus on S-alueen osien väliseltä alueelta syytä muuttaa V-alueeksi.
6. Heinäjärven (Luukinjärven pohjoispuolinen luhta) maakunnallisesti arvokkaan S-varauksen luoteisreunaan tulee kaavoittaa kapea V-alue. Kaavaehdotuksessa A3- ja AT-varaukset on ulotettu kiinni S-varaukseen, mikä mahdollistaa suojeluarvojen kannalta ilmeisen haitallisen jatkomaankäytön.
7. Lahnuksen huoltoaseman itäpuoleinen, vuoden 2017 luontoselvityksessä tunnistamatta jäänyt, luontotyyppinä harvinainen tulvametsä Lahnuksentien itäpuolelta tulee A3-varauksen sijasta osoittaa virkistysalueena.
8. Tremanskärren lounaispuolisen tärkeän metsäekologisen yhteyden osoittaminen S-varauksena sekä pohjoisemman kaavaluonnoksessa olleen tievarauksen poistaminen ovat merkittävä parannus, mistä kaupunki ansaitsee kiitoksen. Merkittävä parannus on myös Tremanskärren suojelualueen eteläpuolisten A-varausten supistaminen. Pidämme ekologisen yhteyden/uuden suojelualuevarauksen pirstomista esitetyllä tieratkaisulla edelleen hyvin ongelmallisena.

9. Vesmäen suojelualuevarauksen kaakkoispuolelle on syytä rajata kapea V-aluekaistale. Kaavaehdotuksessa A3-varaus on ulotettu kiinni suojelualuevaraukseen.

10. Odilammin suojelualuevarauksen ja länsipuolisen asutuksen väliin on syytä osoittaa kapea V-varaus. Nyt suojelualueen ja nykyisen rakennetun alueen välinen kapea metsäkaistale on osa A3-aluevarausta.

11. Vihdintien etelä- ja pohjoispuolella on Örkkiniityn kohdalla säilynyt merkittävä keskittymä (noin 12 ha) luonnonsuojelubiologisesti arvokkaita kangas- ja lehtometsiä, jotka samalla toimivat tärkeänä ekologisena yhteytenä tien ylitse. Vihdintien pohjoispuolisesta metsästä (Metsämaantien itäpuolinen metsä) on pari vuotta sitten paikallistettu liito-oravan ydinalue. Alue on myös uusien selvitysten perusteella osoittautunut erittäin merkittäväksi laho-kaviosammalen esiintymisalueeksi (kt. lausunnon liiteaineisto). Lajin esiintymien yksilömäärä alueella on valtakunnallisesti arvioiden poikkeuksellinen. Kaavaehdotuksessa alue on kokonaan A2-varausta. Arvokas aluekokonaisuus tulee osoittaa kaavassa S-alueena tai vähintäänkin V-alueena. Vihdintien eteläpuolisen osa-alueen v. 2004 asemakaavaa on syytä pitää vanhentuneena.

12. Långkärrin alueen säilyvää metsäaluetta on syytä laajentaa lännessä (Örkkiniityntien itä- ja kaakkoispuolen metsissä) muuttamalla nykyisen A3-varauksen asemakaavoittamattomat metsäiset itäosat V-alueeksi. Osa näistä metsistä on todettu luontoarvoiltaan merkittäviksi Uudenmaan liiton vuoden 2019 luontokohteiden arvottamisselvityksessä.

13. Niipperinmäki on syytä rajata nykyistä laajemmin A3-varauksen ulkopuolelle. A3-varausta on syytä supistaa mäen pohjois-luoteisosasta (mm. laho-kaviosammalelle tärkeitä metsiä, joissa myös muita arvoja) sekä itäkaakko-osasta.

14. Perusmäen Liselottin luonnonsuojelualueen ympärille on syytä kaavoittaa V-aluetta voimassa olevan asemakaavan mukaisesti myös suojelualueen luoteis-, koillis- ja kaakkoispuolelle. Nyt A3-aluevaraus on osoitettu näiltä osin perusteettomasti kiinni suojelualueeseen.

15. Kalittoman luonnonsuojelualueen eteläpuolista AT-varausta on syytä muuttaa pohjoisosastaan (Hirbölbergin rinne) V-alueeksi siten, että metsäinen etelärinne (ja varsinkin merkittäviä luontoarvoja omaava Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman kuvio 717) rajataan AT-varauksen ulkopuolelle.

16. Kalajärven lounaispuolista AT-aluevarausta (Viluvikin ja Buusin välinen alue) on syytä muuttaa V-alueeksi siltä osin kuin AT-aluevaraus on ulotettu Espoon kaupungin omistamalle, metsäluonnoltaan monipuoliselle alueelle.

17. Kalajärvenkallioiden luonnonsuojelualueen ja Vanhan Lahnuksentien välissä AT-aluetta on esitetty liian laajalti. Varauksen alle jää mm. useita luonnonsuojelullisesti arvokkaita suo- ja kangasmetsäkuvioita. AT-aluetta tulee sen itäreunasta supistaa siten, että V-alueeksi osoitetaan ainakin Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman metsikkökuviot 524, 525, 546, 547, 548, 551 ja 664.

18. Kalajärvenkallioiden koillispuolinen, pieni Vihdintien eteläpuolelle osoitettu A3-merkintä on syytä muuttaa V-alueeksi.

19. Luukinjärven itärannan luonnonsuojelualueen kaakkois- ja itäreunassa AT-aluevaraus on ulotettu kolmessa kohtaan kiinni suojelualueeseen. Alueelle on syytä lisätä V-aluepikselien määrää siten, että suojelualueelle saadaan luonteva puskurivyöhyke mahdollista lisärakentamista vastaan.

20. Sorvalammen länsirannan Espoon kaupungin omistama noin 1,9 ha luontoarvoja omaava metsäkiinteistö on syytä kaavoittaa V-alueeksi. Nyt se on osa RA-varausta.

21. Myllyjärven luonnonsuojelualueen lounaispuolinen Espoon kaupungin omistama metsäalue on todettu Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman teon yhteydessä luontoarvoiltaan merkittäväksi (mm. runsaasti METSO-arvoja, osa arvoista jäänyt tunnistamatta).

Kaavaehdotuksessa alue on osoitettu etelä- ja keskiosaltaan osaksi AT-aluetta.

Metsätalouskuvioden 462, 464, 465, 467, 468, 469 470, 471 ja 472 muodostama kokonaisuus on syytä osoittaa joko S-aluevarauksena tai edes V-alueena.

22. Espoon kaupungin omistama Himmelsbergetin arvokas luontoalue (Pohjoisen arvometsät-suojeluesityksen kohde 16) tulee rajata kokonaan pois muuttavasta maankäytöstä. Nyt alue on keskiosaltaan V-aluetta, mutta merkittävä osa reuna-alueista jää AT-varauksen alle. Kohteen lounaisosa on osin P-aluevarauksen alla.

23. Gunnarlantien varteen Bodomjärven länsirantaan asti osoitettu mittava pientalorakentaminen on täysin sopimatonta maankäyttöä arvokkaaseen järvimaisemaan ja kallioiseen metsäluontoon. Alueen metsäluonto on hyvin monipuolinen ja käsittää mm. lukuisia suojelunarvoisia pähkinäpensasesiintymiä. Maisema, jota ollaan rikkomassa, on säilynyt tähän asti eheänä ja on keskeinen osa Espoon laajinta maakunnallista kulttuuriympäristöä, joka on sekä historiallisesti että virkistyksellisesti erittäin perusteltua säilyttää ennallaan. Kaavamerkinnän tarkoittama muutos maisemalle on hahmotettavissa muutaman jo alueelle rakennetun uudisrakennuksen aiheuttamassa maisemahaitassa, jollaista alueen perinteinen pienimuotoinen mökkirakentaminen ei ole aiheuttanut. Alueen luontoarvot tulisi kartoittaa ja säilyttää nykytila muuttamalla A3-kaavamerkintä virkistys- tai pienimuotoiseksi loma-asuntoalueeksi.

24. Viiskorven alueella on tehtyjen luontoselvitysten pohjalta mm. merkittäviä viiksi- ja isoviiksisippojen sekä liito-oravien käyttämiä alueita sekä mm. uhanalaisen haapatyttöperhosen (EN) esiintymisalue. Lajille luontoselvityksessä rajatun esiintymis- ja suoja-alueen lisäksi monimuotoisuudelle muutoinkin arvokkaat haapametsät sekä Matalajärven valuma-alueelle sijoittuva osa tulee rajata kaavassa suunnitellun rakentamisen ulkopuolelle.

25. Matalajärven Natura 2000-alueen vaikutusalueelle ja valuma-alueelle esitettyjen kaikkien rakentamisvarausten vaikutukset tulee aidosti selvittää ja näiden yhteisvaikutus arvioida objektiivisesti, mitä vaatimusta tehty Natura-arvion päivitys ei nyky muodossaan täytä. Matalajärven tila on monessa suhteessa kriittinen eikä järvi kestä mitään lisäkuormitusta mm. erityisesti suojellun ja järven yhtenä Natura-suojeluperusteena olevan hentonäkinruohon takia. Siten tavoitteena tulee olla vain tutkimusten edellyttämät Matalajärven tilan parantamiseen tähtäävät toimet. Tarve koskee myös saman vesistön voimakkaasti rehevöitynyttä ja virkistysarvoiltaan uhattua Bodomjärveä. Koskelon teollisuusalueen laajentaminen, Hepokorven valtavasta uudesta teollisuusalueesta puhumattakaan, eivät ole valuma-alueelle soveltuvaa maankäyttöä. Selvityksiä tulee tarkentaa ja esitetyn rakentamisen ja pikaraitiotielinjauksen osalta kaavaehdotusta tulee päivittää niin, että se ottaa suojeluvaatimukset huomioon.

26. Högnäsin suoraan Matalajärveen rajautuva rakentamisvaraus on jääne vanhentuneesta yleiskaavasta, jonka jälkeen Matalajärvi on liitetty Natura 2000 -verkostoon ja Nuuksion kansallispuistoon sekä äskettäin päivitetty SPA-alueeksi.

Tieto on pitkän ja menestymättömän asemakaavaprosessin aikana lukuisissa tutkimuksissa lisääntynyt, ja se osoittaa, että Natura-aluetta ja Högnäsin palautetun asemaakaavan muuta

suunnittelualueita käyttävät lukuisat, tiukasti suojellut direktiivilajit. Natura-alueella on mm. Espoon merkittävin viitasammakon lisääntymisalue, jonka yksilöt käyttävät kaava-alueita levittäytymiseen Bodomin puoleisille lisääntymispaikoille. Edelleen on tunnistettu yhdeksän lepakkolajia, joista erityisesti arimmille siippalajeille alueen on asiantuntijalausunnossa todettu olevan kattavasti ihanteellinen saalistus- ja lisääntymisympäristö. Alue muodostaa näille lajeille eheän kokonaisuuden, joka on luokan II ja potentiaalisesti myös laajalti luokan I lepakkoalue.

Lintulajiston sekä sen kartoittajilta selvitetyn parimäärän perusteella kaava-alue on jopa Turun Ruissalon veroinen ja valtakunnallisesti merkittävä metsälintujen pesimäympäristö. Alueen luontoarvoyhteenvedon perusteella sitä voidaan pitää pinta-alaansa nähden poikkeuksellisen monimuotoisena kohteena, jonka maankäytön täydellinen muutos pientaloalueeksi ei ole sovitettavissa jalopuu- ja pähkinälehtojen, uhanalais- ja direktiivilajien eikä Natura-arvojen suojelun vaatimuksiin. Kun kohde maankäytön tavoitteiden vastaisesti lisäksi on muusta yhdyskuntarakenteesta irrallinen ja erittäin vaikeasti rakennettavaa, osin tulva-alueita, ei maankäytön tehostaminen ole kaavataloudellisestikaan perusteltua. Pientaloalueen mahdollistava AT-merkintä tulee korvata nykyisen maankäytön, luontoarvot ja samalla Natura-2000 alueen suojavyöhykkeen säilyttävällä, suojelulähtöisellä merkinnällä.

27. Bodomin pohjoispuolelle esitetty itä-länsisuuntainen virkistys- ja viherystarvemerkinä ennakoitua pääulkolureittia. Moninaisten luontohaittojen takia reitti ei alueelle sovellu, joten esitämme merkinnän poistamista.

28. Oittaaan ulkoilualueen ja sen ympäristön kaavaehdotuksessa esitetty maankäyttö ei säilytä virkistys- ja luontoarvoiltaan tärkeää kokonaisuutta riittävästi. Erityisesti tulisi huomioida ja turvata maakunnallisesti arvokkaaksi luontoalueeksi todettu aluekokonaisuus (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät-suojeluesityksen kohde 20). Kaavaehdotus osoittaa arvokkaimman ydinalueen päälle liian laajasti TP/T-merkintää (eteläisempi alue, erityisen ongelmallinen merkinnän länsi- ja keskiosa). Myös Tollinmäellä on muutamia hehtaareja A2-pikseliä turhan arvokkaissa metsissä. Esitämme alueen maankäytön tarkastelua uudestaan siten, että keskeisin ydinalue osoitetaan S-alueena ja sen ympärille esitetään V-alueita, jonka rajauksessa on korjattu yllä kuvatut ongelmat TP/T-alueen sekä A2-varauksen osalta.

Hepokorpeen suunniteltua valtavaa teollisuusaluetta ollaan toteuttamassa Fortumin datakeskuksen tarpeista lähtien asemakaavassa, jota valmistellaan jo yleiskaavan ollessa keskeneräinen, erittäin puutteellisin lähtötiedoin ja selvityksin. Espoon ympäristöyhdistyksen asemakaavasta jättämässä muistutuksessa esittämät ongelmat ja vaatimukset ovat valideja myös yleiskaavaa koskien. Erittäin laaja teollisuusalue on täysin sopimatonta maankäyttöä jo nykyisellään ylikuormitettujen Bodomjärven ja Matalajärven Natura-alueen valuma-alueille. Myös lisääntynyt tieto alueen luontoarvoista perustelee vahvasti alueen nykytilan säilyttämistä korvaamalla yleiskaavan TP/T-merkintä luontoarvojen säilyttämisen turvaavilla merkinnöillä.

29. Kellonnummen hautausmaan esitetty laajentaminen on niin mittavaa, että se aiheuttaa kohtuuttomia luontohaittoja. Luontoharrastajien tuottamissa selvityksissä alueelta on paikallistettu mm. merkittävä määrä lahokaviosammalesiintymiä. Alue on edelleen myös vahvasti liito-oravan asuttama. Esitettyä rakentamista on syytä supistaa olennaisesti varauksen etelä- ja länsiosasta. Lisäksi tulee jättää virkistysalueena toimiva, keväisin säännöllisesti ja runsaasti tulviva Ryssänniitty kokonaan pois hautausmaavarauksesta. Puro- ja kalastokohteena arvokas Ryssängsbäcken edellyttää myös yhden vihreän pikselin verran suojavyöhykettä.

30. Kaavaehdotuksessa esitetään edelleen Nuuksion järviylänköön selkeästi kuuluvan Miilukorven rakentamista. Kaavaa on kuitenkin jalostettu siten, että kaavakartalla on osoitettu Uusimaa-kaavan

uusi, kaksiosainen Miilukorven SL-varaus (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät-suojeluesitys kohde 24). Alueen maakunnallisten suojeluarvojen tunnistamisen ja tunnustamisen jälkeen alueen jo pitkään valmistelussa olleet asemakaavasuunnitelmat tuntuvat entistäkin huonommin harkituilta. Alueen rakentamiskaavailuista (joita viety asemakaavatasolla eteenpäin vuosia ilman riittäviä luontoselvityksiä) on syytä yleiskaavaprosessin osana luopua ja kaavoittaa S-aluevarausten ulkopuolinen alue virkistysalueeksi.

31. Karhusuon S-varauksen länsi- ja lounaisreunassa A3-varaus ulottuu asemakaavoittamattomien metsien muodossa suoraan kiinni suojelurajaukseen. Tällainen edustaa huonoa maankäytön suunnittelua ja luo jatkossa mahdollisia ristiriitoja lisärakentamisen ja suojeluarvojen turvaamisen välille. Esitämme, että suojelualueen reunaan rajataan, siellä missä se on mahdollista, vähintään kapea V-kaistale.

32. Karhusuon koulun luoteis-, länsi- ja lounaispuolen metsien A3-varaus tulee muuttaa V-alueeksi. Alueella on merkittäviä metsäluontoarvoja (erilaisia METSO-elinympäristöjä ja liito-oravan ydinaluetta). Alkukesällä 2020 alue on osoittautunut merkittäväksi myös rauhoitetun lahokaviosammalen suojelun kannalta (kt. liite).

33. Karhusuon koulun itäpuolinen hieno puronvarsi (arvokas pienvesi, arvokas puronvarsilehto, liito-oravan kulkureitti ja ehkä elinaluekin) on syytä osoittaa kaavassa joko S- tai V-alueena. Nyt se on jätetty pääkaavakartalla ison A3-varauksen alle siten, että arvo on tunnistettu ainoastaan kaavakartan liite-aineistojen paikallisena ekologisena yhteytenä.

34. Masskärrin S-aluevarauksen eteläosaan kiinni ulotettuja A3-varauksia tulee muuttaa virkistysalueeksi S-varauksen leveämmän eteläosan länsipuolella sekä kaakkoispuolella (kt. jälkimmäisen osalta huomiot koskien kohdetta 30, eli Karhusuon koulun-, länsi- ja lounaispuolen metsien A3-varaus). Poistot kohdistuvat metsiin, joilla on merkittäviä luontotyyppi- ja lajistoarvoja.

35. Kaavaehdotus jättää edelleen kohtuuttomia määriä Nupurinmetsän alueen luonnonsuojelubiologisesti arvokkaita kallio- ja kangasmetsiä A3-varauksen alle. Esitettyä rakentamista tulee supistaa erityisesti alueen pohjoisosasta, Veikkaustien itä- ja eteläpuolelta sekä Voitontien länsipuolen kallioalueelta. Myös Nupurintien ja Ykköstien välisellä metsäalueella on huomattavia luontoarvoja (METSO-arvot, liito-orava, lahokaviosammaleesiintymiä yms), jotka edellyttävät alueen metsien jättämistä rakentamisvarauksen ulkopuolelle. Osalla alueista luontoarvot ovat niin merkittäviä, että S-varausta tulisi ottaa vakavaan harkintaan, osalle riittää V-merkintä.

36. Nupurintien ja Vanhatien välinen metsäalue on kevään 2020 maastokäynneillä (Ida Korhonen, Keijo Savola) osoittautunut luontoarvoiltaan merkittäväksi. Alueella on merkittävä keskittymä METSO-elinympäristöjä, lahokaviosammalen ydinaluetta sekä liito-oravaeloa. Kaavaehdotuksessa alue on kokonaisuudessaan A3-aluevarausta. Alue tulee osoittaa yleiskaavassa joko S- tai V-alueeksi.

37. Hakjärven suojelualueen luoteispuolisiin metsiin on esitetty kaavaehdotuksessa luonnosvaihetta laajemmin rakentamisvarauksia. Nyt A3-varaus ulottuu osin kiinni olemassa olevaan suojelualueeseen. A3-rakentamisvaraus on syytä rajoittaa korkeintaan yhteen taloriviin Nuuskiontien varressa ja loppuosa tien itäpuolisesta metsäalueesta tulee osoittaa V-alueena.

38. Kuusikodin etelä- ja itäpuolen esitetty rakentaminen kohdistuu arvokkaisiin metsiin, jotka kokonaisuutena muodostavat maakunnallisesti arvokkaan luontoalueen kriteerit täyttävän kohteen (Uudenmaan liitto 2019). Alue on todettu toukokuun 2020 maastokäynneillä merkittäväksi myös

lahokaviosammalen suojelun kannalta. Rakentamispikselit tulee korvata S-varauksella.

39. Yleiskaavassa Nupurintien ja Brobackantien risteuksen luoteispuoliselle luontoalueelle on osoitettu kaksi erillistä A3-aluetta, sekä vähäisemmässä määrin näiden välissä olevaa kapeaa V-aluetta sekä maakunnallista ekologista yhteyttä. Kevään 2020 maastokäynneillä (Keijo Savola, Ida Korhonen) alue (noin 9 ha) on todettu luontoarvoiltaan erittäin merkittäväksi niin luontotyyppeihin kuin lajistoonkin osalta (mm. lahoppuustoisia METSO-elinympäristöjä, liito-oravaa, lahokaviosammalen elinvoimainen ydinalue ym). Rakentamisvaraukset tulee muuttaa S-aluevaraukseksi tai vähintäänkin V-alueeksi.

40. Nupurinjärven itärannalle tulee osoittaa kapea V-alue voimassa olevan asemakaavan ratkaisujen mukaisesti. Kaavehdotuksessa A3-aluevaraus on ulotettu kiinni järven rantaan.

41. Nupurinjärven etelä-kaakkoispuolista A3-varausta on syytä supistaa hieman länsiluoteisosastaan. Olennaisinta on saada säilyvän luontoalueen osaksi Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa METSO I-luokan kohteeksi todettu kuvio 236 (1,3 ha).

42. Rysshyggetin maakunnallisesti arvokas luontoalue (Uudenmaan liitto 2019) tulee rajata säilyväksi alueeksi, mieluiten S-alueeksi. Kaavaehdotuksen ratkaisua tulee muuttaa siten, että länsiosan TP/A-varausta ja itäosan ET-varausta supistetaan siten, että arvokas metsäalue rajataan yksiselitteisesti ulos muuttavasta maankäytöstä.

43. Histan kaavaillun asemanseudun ympäristön yleiskaavoituksessa on syytä määrittää ja turvata myös raskaimman muutosalueen viheraluejärjestelmän keskeiset säilytettävät tekijät. Tämä tarkoittaa yleiskaavatasolla rakennettavaksi esitettävien metsien määrän olennaista vähentämistä. Erityisesti vähentämisessä tulee painottaa nykyisiä arvokkaita luontokohteita, näiden lähialueita sekä maakunnallisesti ja paikallisesti tärkeitä ekologisia yhteyksiä. Jäljempänä on yksilöity eräitä keskeisimpiä muutoskohteita.

43 a. Histan kaavaillun asemanseudun edustavimmat kalliometsäalueet (Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kolmiosainen kohde nro 34, Kiimasuon ympäristön metsät) on syytä kaavoittaa V- tai S-kohteiksi. Eteläisin jää junaradan ja TP-varauksen alle, keskimäinen A1-varauksen ja pohjoisin A1- ja A2-varausten.

43 b. Pohjoisen Arvometsät -suojeluesityksen kohde (33. Pitkäsen metsä) on yksi Histan alueen luonnoltaan arvokkaimmista metsäkohteista. Se on todettu Uudenmaan liiton arvioinnissa (Uudenmaan liitto 2019) maakunnallisesti arvokkaaksi luontoalueeksi. Kaavaehdotuksessa kohde on osin TP-aluetta ja osin V-aluetta, ja lisäksi alueen poikki kulkee sekä junaratavarauus että uutta pääulkoilureittiä ennakoiva virkistysalueen viheryhteystarve-merkintä. TP-alueen merkintä tulisi muuttaa joko suojelu- tai virkistysalueeksi ja lisäksi virkistysalueen viheryhteystarvemerkin poistaa.

43 c. Sahajärven eteläpuolelle on rajattu laaja etelä-pohjoisuuntainen V-alue, jonka tulisi palvella sekä kasvavan väkimäärän virkistysalueena että tärkeänä ekologisena yhteytenä. Pääosa alueesta on viljelykäytössä olevaa peltoa, jolloin se palvelee huonosti virkistyskäyttöä ja ekologisena yhteytenä lähinnä kauriita ja hirviä. V-aluetta on syytä laajentaa itään nykyiselle A2-alueelle siten, että saadaan aikaan metsälajistolle sovelias eteläpohjoisuuntainen, fyysisesti yhtenäinen ekologinen yhteys. Samalla saadaan aikaan olennainen parannus V-alueen virkistyskäyttöarvossa.

44. Heinäslammen ja Siikajärventien välistä AT-varausta on syytä supistaa itäreunan metsissä siltä osin kuin AT-aluevaraus ulottuu Espoon kaupungin omistamalle alueelle, joka on sisällytetty

Pohjoiset arvometsät-suojeluesitykseen (kohde 35, Kunttumäki).

45. Valtakunnallisesti arvokkaan Soidensuon koillislahdeke ulottuu Espoon puolelle. Suoalue on asiallisesti huomioitu S-varauksena. Kaavaehdotuksessa on välittömästi kiinni S-varaukseen ulotettu A3-merkintää. Esitämme, että nykyisen asutuksen ja S-varauksen välinen asemakaavoittamaton metsä kaavoitetaan V-alueeksi.

46. Mynttilänmetsän alueelle esitetty mittava rakentaminen kohdentuu pääosaltaan luonto- ja maisema-arvoiltaan merkittäviin metsiin. Pinta-alan sekä luontotyyppi- ja lajistoarvojen perusteella luontokokonaisuuden arvoa voi pitää valtakunnallisena. Alueen arvot on kohtalaisen hyvin todennettu Uudenmaan liiton ja Espoon kaupungin luontoselvityksissä. Arvojen takia metsäkokonaisuus on sisällytetty kaupungin omistamien maiden osalta myös luontojärjestöjen Pohjoiset arvometsät-suojeluesitykseen. Luontojärjestöille tietoa tuottavat luontoharrastajat ovat viimeksi todentaneet alueen erittäin merkittäväksi mm. rauhoitetun lahokaviosammalen suojelulle. Kaavassa mahdollistetaan Histan asemansuon toteuttaminen ja laaja asuntorakentamisen sen lähiympäristöön. Kuitenkaan Espoon keskustan ja Histan välille ei ole maankäytöllisesti tarpeen tai järkevää perustaa lisäasemaa. Rataosuus tulee yleiskaavassa sijoittaa tällä osuudella kattavasti tunneliin ja silloille luonnon ydinalueen sekä ekologisten yhteyksien turvaamiseksi.

Mynttilän asemavaraus sekä siihen tukeutuvat rakentamisvaraukset ja -merkinnät tulee poistaa ja osoittaa alueen metsät osin S-varauksena ja osin virkistysalueena.

47. Gumbölejoen eteläpuolella sijaitsevan Blominmäen (ei jätevedenpuhdistamo, vaan Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 40) päälle on osin ulotettu A3-varausta. Luontoarvoille haitallinen rakentamisvaraus tulee arvometsäalueen osalta poistaa ja kaavoittaa alue mieluiten S-varaukseksi.

48. Esitetyt A3- ja A2-varaukset tulee poistaa Pohjoisen arvometsät- suojeluesityksen kohteelta 41 (Mynttilän metsä).

49. Hirvisuon metsän länsi- ja eteläosa tulee rajata kaavaehdotuksen V-alueita hieman laajempaan rakentamisen ulkopuolelle siten, että koko arvokas, nykyisin rakentamiselta säästynyt metsäalue (Pohjoiset arvometsät-suojeluesityksen kohde 44) osoitetaan joko S-varauksella tai virkistysalueena.

50. Svärtsbackträsketin eteläpuolista A3-aluevarausta tulee supistaa siten, että aluevarauksen luoteisosa muutetaan arvokkaan joenvarsilehdon osalta S-aluevaraukseksi ja sen länsipuolisen alueen osalta M-alueeksi.

51. Kaavan jatkotyöstössä on syytä tarkastella vielä kerran Kulmakorven osalta esitetyn maankäytön laajuus ja luonne sekä kaavassa annettujen kaavamääräysten riittävyys lähialueille aiheutuvien ympäristöhaittojen hillinnän kannalta.

52. Kaavaehdotuksessa on osoitettu varikon selvitystarvemerkinä keskelle Espoon keskuspuiston ja Näkinmetsän välillä kulkevaa maakunnallisesti tärkeää ekologista yhteyttä. Varikolle on vaikeaa löytää huomattavasti harkittua sijaintipaikkaa, eli merkintä on syytä poistaa.

53. Kauklahden Näkinmetsään (irrationaalinen saareke suunnittelualueessa) on osoitettu rakentamista. Rakentamispaikat tulee alueen itä- ja lounaisosassa vaihtaa V-alueeksi.

54. Keskuspuiston Furubackan metsä: Muuten pääosin tiiviisti rakennettuun A3-varaukseen

sisällytetty, kaavalliseen Keskuspuistoon suoraan liittyvä metsäalue on syytä kaavoittaa S-alueeksi (perusteena huomattavat METSO- ja lajistoarvot) ja rajata kaavallisesti osaksi Keskuspuistoa. Alue on osoitettu Y-alueeksi 30 vuotta vanhassa, täysin vanhentuneessa asemakaavassa. Keväällä 2020 tehdyllä Ida Korhosen maastokäynnillä metsäalue osoittautui lajistollisesti erittäin rikkaaksi (mm. merkittävä lahokaviosammalkeskittymä).

55. Finnoontien länsipuolen A2-varaus Keskuspuiston kupeessa on syytä poistaa ja korvata V-varauksella. Lisäksi kyseinen alue on syytä kaavoittaa yleiskaavassa omalla kaavamerkinnällään osaksi Keskuspuistoa. A2-aluevarauksen lounaisosa on osoittautunut lajistonsuojelullisesti merkittäväksi Ida Korhosen toukokuun 2020 maastokäynnillä (mm. parisenkymmentä lahokaviosammalhavaintoa). Metsien harvennushakkuuhistoriasta huolimatta alue on kokonaisuudessaan hyvin virkistyskäyttöön soveltuvaa.

56. Keskuspuiston Riimukallion koillisosan liian laaja A3-varaus (Söderskoginpeltojen koillispuolella) on syytä muuttaa V-alueeksi. Lisäksi kyseinen alue on syytä kaavoittaa yleiskaavassa omalla kaavamerkinnällään osaksi Keskuspuistoa.

57. Keskuspuiston Kuurinmetsän luoteisosan liian laajalti etelään ulottuva A3-varaus (Alakallion pohjoisosa) on syytä muuttaa V-alueeksi, Lisäksi kyseinen alue on syytä kaavoittaa yleiskaavassa omalla kaavamerkinnällään osaksi Keskuspuistoa.

58. Keskuspuiston Kuurinniitty-Kuurinkallion alueen A3-varauksen metsien päälle ulottuvat osat on syytä muuttaa V-alueeksi. Muutostarve kattaa myös Keskuspuiston metsäalueen pohjoiskoillisreunan metsät. Lisäksi edellä mainitut metsäiset alueet on syytä kaavoittaa yleiskaavassa omalla kaavamerkinnällään osaksi Keskuspuistoa.

59. Kuurinniityn pohjoiskoillispuolisiin metsiin laajalti (noin 9 ha) esitetty A3-aluevaraus on syytä muuttaa V-alueeksi, jolloin kaavalla voitaisiin turvata ko. metsien kytkeytyneisyys Keskuspuiston ydinosaan. Fyysisen kytkeytyneisyyden takia nämäkin metsät on syytä kaavoittaa yleiskaavassa omalla kaavamerkinnällään osaksi Keskuspuiston kaavallista kokonaisuutta.

60. Kirkkojärven merkittävän luhtakokonaisuuden pohjoisosa Turunväylän pohjoispuolella on kaavaehdotuksessa esitetty avoimen maisematilan elinkeinoalueena (AME) Maakunnallisesti merkittävien luontoarvojen takia alue on syytä osoittaa SL-varauksena Turunväylän pohjoispuoliselta osalta.

61. Haapaniemen Brännbersbackenin alueella A2-aluevaraus on osoitettu kiinni kahteen alueella olevaan pieneen suojelualueeseen sekä voimassa olevista kaavoista siirrettyyn suojelualuevaraukseen. Kaavaa on syytä jalostaa siten, että kaikki suojelukohteisiin suoraan liittyvät, rakentamiseen asemakaavoittamattomat metsät alueella osoitetaan V-alueeksi.

62. Espoonjokilaakson osalta liitekarttaan 5 merkityn Espoonjoen maisematilan lisäksi jokivarren molemmin puolin tulisi pikselein osoittaa säilyttävä kaavamerkintä, joka mahdollistaa vähintään 50 metrin suoja-alueen joen molemmin puolin (yhteensä reilut 100 metriä). Tämä varmistaisi esimerkiksi koko Espoonjoen jokilaakson säilymisen tulevan kansallisen kaupunkipuiston viherreitinä ja ekologisena yhteytenä mereltä Espoonlahdelta aina vesistön yläjuoksulle ja Nuuksion järviylängölle saakka.

Liite 2. Lisäsuojeluesityksiä

Alle on listattu joukko sellaisia luontokohteita, joiden luontoarvojen merkittävyys antavat perusteita alueiden osoittamiseen yleiskaavassa suojelualuevarauksina. Osan kohteista luontoarvot tunnetaan jo tällä hetkellä riittävässä määrin kaavahuomioon ja rajaamisen kannalta, osa kohteista hyötyisi lisäselvityksistä. Kaava-alueella on runsaasti myös muita luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita, joten lista ei ole kattava. Toivomme Espoon kaupungin hyödyntävän esitystä ja sen aineistoja Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaan lisäksi muissa kaavahankkeissa sekä valtuustostrategian mukaisia luonnonsuojelun toimenpiteitä suunniteltaessa.

1. Lahnuksen ampumaradan eteläpuolinen metsä (Pohjoiset arvometsät suojeluesityksen kohteen nro 9 itäinen osa-alue): Monipuolisia lehto- ja kangasmetsiä.

2. Kuukunkorven vanha metsä (Serenan itäpuoli): Kurkijärven suojelualan luoteisosaan suoraan liittyvä noin 9 ha laajuinen luontoalue sisältää mm. lajistollisesti huomattavan edustavia vanhoja kangasmetsiä, luonnontilaisen kaltaisia kalliometsiä, sekä pari vesitaloudeltaan luonnontilaista piensuota. Alue on Espoon luontotietojärjestelmässä pääosin kohdetta Kuukunkorven purolaakso, joka on todettu arvoltaan ”muuksi säilyttämisen arvoiseksi luontokohteeksi”.

3. Ketunkorven palsta: Helsingin kaupungin omistama luontoarvoiltaan erittäin merkittävä palsta, joka liittyy länsipuolelta suoraan Nuuksion kansallispuistoon ja eteläosasta Vesmäen S-varaukseen. Helsingin kaupungin kiinteistövirasto on 2016/2017 vuodenvaihteessa luokitellut palstan kohteeksi, joka voidaan myydä pois. Merkittävien luontoarvojen turvaamiseksi kohde on syytä kaavoittaa S-alueeksi (nykyisin V-alue, itäosassa Lahnuksentien varressa 4,5 ha alue A3-varausta).

4. Luukin ulkoilualan pohjois- ja keskiosa: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto on vuodenvaihteessa 2016/2017 arvioinut ulkoilualan keski- ja pohjoisosan järkeväksi myyntikohteeksi, joten valtakunnallisten luontoarvojen turvaaminen on syytä hoitaa yleiskaavan SL-varauksen kautta.

5. Luukin aarnialueen eteläpuoliset arvosuot ja -metsät: SL-varauksella syytä osoittaa Pitkäsuon eteläosa, tämän itäpuolinen kalliomäki, Skrattikärren pohjoisosa sekä Skrattikärren ja Vanhan Luukintien välinen vanhoista metsistä ja hienoista soista koostuva alue.

6. Vaakkoin ulkoilualan Espoon puoleinen osa (Helsingin kaupungin kiinteistövirasto on vuodenvaihteessa 2016/2017 arvioinut Vaakkoin ulkoilualan järkeväksi myyntikohteeksi, joten valtakunnallisten luontoarvojen turvaaminen on syytä hoitaa yleiskaavan SL-varauksen kautta)

7. Herukkapuron länsipuolinen metsä (Pohjoiset arvometsät suojeluesityksen kohde nro 1): Luonnonsuojelubiologiselta sijainniltaan tärkeä metsäalue, joka kytkisi Tremanskärren-Kurkijärven suojelukokonaisuuden nykyistä paremmin Vestra-Herukkapuron suojelukokonaisuuteen. Kohde sisältää sekä luontoarvoja omaavia osa-alueita että aikaisemman metsätaloushistorian tuottamia, rakenteeltaan yksipuolisempia tai hoidetumpia metsikkökuvioita.

8. Vihdintien etelä- ja puolella on Örkkiniityn kohdalla säilynyt noin 12 ha luonnonsuojelubiologisesti arvokkaita kangas- ja lehtometsiä, jotka samalla toimivat ekologisena yhteytenä tien ylitse. Alue on erittäin merkittävä myös lahokaviosammalen sekä liito-oravien suojelun kannalta. Merkityksen ja uhkatekijöiden takia esitämme aluetta S-alueeksi. Käytännössä kyse olisi eteläpuolisen S-aluevarauksen laajennus.

9. Örkkiniitty-Långkärren metsät (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät suojeluesityksen kohde nro 12): On hyvä, että Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan SL-varaus on huomioitu myös yleiskaavaehdotuksessa. Luontoarvojen puolesta suojelualuetta on edelleen perusteltua

laajentaa esitetystä kaakkoisosassa Långkärrin ympärillä ja länsipuolella.

10. Niipperin Myllypuron suojelualuetta on perusteltua laajentaa länsiluoteisosassa vähintään seitsemällä hehtaarilla, jolloin suojeluvarauksen piirin saadaan alueen arvokkaat lehto-, kangas- ja kalliometsät, 250 m arvokasta puronvarmta reunalehtoineen sekä Niipperinmäen (Niperberget) pohjoisosan runsaudessaan valtakunnallisesti merkittävä lahopuustoisammalkeskittymä. Alue on kaavaehdotuksessa pääosin V-alueeta, vähäiseltä osin A3-varausta.

11. Kalittoman ympäristön metsät (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoisen arvometsät suojeluesityksen kohde nro 7): Olemassa olevaan pieneen suojelualueeseen etelä- ja pohjoispuolelta liittyviä, lajistollisesti arvokkaita lahopuustoisia kangas- ja kalliometsiä sekä pienialainen korpi. Laajennusosat on todettu maakunnallisesti arvokkaaksi.

12. Lillmossenin S-varausta kannattaisi laajentaa sen itäpuolisella Buusin metsän alueella (noin 6 ha). Tämä Pohjois-Espoon arvometsät-esityksen kohde (kohde nro 11) sisältää monipuolisia kangas- ja kalliometsiä.

13. Luukinjärven pohjoisosa rantaluhtineen ja -metsineen (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012): Julkaisun rajausta syytä hieman laajentaa arvokkailla lehto- ja kangasmetsillä. Arvokkaan, suojelemattoman luontoalueen pinta-ala on noin 30 ha.

14. Luukinjärven laskupuron lehto (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde): Kaavaehdotuksessa pääosin M-alueeta, mikä on kohteelle väärä kaavastatus.

15. Kaitalammen suojelualueen lounaspuolinen Espoon seurakuntayhtymän omistama noin 50 ha laajuinen metsäalue on syytä osoittaa S-varauksella seurakuntayhtymän ja Uudenmaan ELY-keskuksen sopiman määräaikaisen suojelusopimuksen mukaisesti.

16. Espoon seurakuntayhtymän mailla Velskolantien länsipuolella sijaitsevat tärkeimmät lahopuustoisuuden ydinalueet on syytä osoittaa suojelumerkinnöillä. Osalla alueista on merkitystä myös liito-oravan suojelulle.

17. Nettaan purolaakso: Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde, jolla on merkittäviä pienvesi- ja lehtoluontoarvoja. Pinta-alallisesti merkittävän kokoisen luontokohteen jättäminen ilman suojelumerkintää M-alueelle edustaa vastuutonta maankäytön suunnittelua.

18. Sorvalammen ja Häkläjärven suojelualueen laajennus: Suojelualuetta on luontoarvojen takia perusteltua laajentaa kaakkoispuolelta noin 8 ha laajuisella, Espoon kaupungin omistamalla monipuolisella metsäalueella. Laajennusosa on yleiskaavaehdotuksessa osin M-alueeta, osin V-alueeta.

19. Myllyjärven ja Gillersmossenin suojelualueiden väliset metsät: Suojelualueet yhdistävä monipuolinen metsäalue on syytä osoittaa V-alueen sijasta S-merkinnällä. Kohde kuuluu Pohjoiset arvometsät-suojeluesitykseen (kohde 27).

20. Myllyjärven suojelualueen etelälaajennus: Nykyistä suojelualuetta on perusteltua laajentaa etelään noin 4,5 ha verran osoittamalla suojeluvarauksella Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemahoitosuunnitelman metsäkuviot 462, 464, 465, 467, 468, 469, 470, 471 ja 472. Aluelaajennukselta on todennettu merkittäviä METSO-arvoja luonnon- ja maisemahoitosuunnitelman teon yhteydessä. Kaavaehdotuksessa alueen etelä- ja keskiosa ovat AT-varausta, pohjoisreuna V-alueeta.

21. Himmelsberget: Monipuolinen noin 10 laajuinen Espoon kaupungin omistama luontoalue. Pääosa alueesta (noin 8 ha) on Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohdetta nro 16. Pääosin suojeluesitysrajauksen ulkopuolella, Kunnarlantien varressa, on Himmelbergetin itärinteen metsä (Espoon arvokkaat luontokohteet 2019), jossa Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman tietojen perusteella on jonkin verran tammivaltaisia kangasmetsiä sekä muita arvobiotooppeja.
22. Kunnarlan keto: Hoidon piirissä ollut arvokas ketoalue (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012).
23. Bodominjärven Gunnarsvikenin lahti sekä siihen liittyvät rantametsät: Kohde sisältää linnustollisesti arvokkaan lahden, merkittävän viitasammakon lisääntymisalueen, sekä Pohjoisen arvometsät -suojeluesitykseen (kohde nro 17) sisältyviä monipuolisia lehtovaltaisia rantametsiä, jossa elää mm. valkoselkätikka (VU).
24. Bodominjärven Hanabäckvikenin lahti, luhta ja rantametsä: Espoon kaupungin luontoselvityksissä arvokkaaksi todettu alue, jossa mm. lepakoiden tärkeää saalistusalueutta, viitasammakoiden lisääntymisalueutta, runsas kosteikko- ja kahlaajalajisto, kuten taivaanvuohi (NT) ja pajusirkku (VU), edustavaa tervaleppäluhtaa, lehtoa, sekä rauhoitettuja tammia.
25. Bodomin rantametsä: Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde, jossa monipuolista, joskin osin kulunutta metsäluontoa.
26. Högnäsin kannaksen luontotyyppialueet: Espoon kaupungin luontoselvityksessä yksilöidyt sekä vielä yksilöimättömät lukuiset uhanalaiset ja luonnonsuojelulain mukaiset luontotyytit on syytä tunnistaa ja osoittaa kaavassa.
27. Oittaaan ulkoilun alueen etelä- ja keskiosa (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät suojeluesityksen kohde nro 20): Maakunnallisesti arvokkaaksi todettu luontoalue syytä osoittaa kaavassa suojelun alueena. Yleiskaavaehdotuksessa alue on pääosin V-alueutta, mutta sen kaakkoisosassa on viitisen hehtaaria luontoarvojen kannalta ongelmallista TP/T-varausta.
28. Muu Hepokorvenkallion asemakaava-alue: Espoon ympäristöyhdistyksen asemaakaavasunnitelmasta jättämän muistutuksen yhteydessä esittämät lahokaviosammalen esiintymispaikat ja muut tunnistetut luontokohteet tulee osoittaa suojelumerkinnöillä.
29. Oittaaan suojelun alueen laajennus: Olemassa olevaa suojelun alueutta on esitetty yleiskaavaehdotuksessa laajennettavaksi Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan SL-varauksen mukaisesti itä- ja länsipuolelta. Yleiskaavaehdotuksessa esitettyä varausta olisi perusteltua laajentaa myös etelään siten, että rajaukseen sisältyvät Espoon kaupungin omistamat metsätalouskuviot 581, 582 ja 593 (Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma 2015-2025), jolloin suojelun piiriin saadaan pidempi matka arvokasta puronvartta sekä tähän liittyviä nykyisellään avoimia, soistuneita reheviä maita, joista kehittyy melko nopeasti luontoarvoja omaavia lehtometsiä.
30. Miilukorpi (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät suojeluesityksen kohde nro 24): Yleiskaavaehdotukseen on siirretty Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan SL-varaus sellaisenaan eli kaksi-osaisena kohteena. Lisäksi itäisemmän osa-alueen sisälle on osoitettu kaksi pientä V-pikseliä. Yleiskaavan jatkoystössä on syytä yhdistää erilliset suojelun aluevaraukset yhdeksi kokonaisuudeksi. Itäisemmästä suojelun aluevarauksen sisälle osoitetut V-pikselit on syytä muuttaa S-merkinnäksi ja lisäksi laajentaa aluetta kaakossa kiinni Oittaaanjokeen lehtopohjaisella, kaupungin omistamalla metsäkuviolla (Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman kuvio 580).

31. Karhusuon suojelualueen laajennus: On hyvä, että kaavaehdotukseen on saatu suojelualuevarauksena pitkään kiistely, maakunnallisesti arvokkaaksi Uudenmaan liiton selvityksessä todettu Karhusuon luonnonsuojelualueen laajennusosa. Yleiskaavaehdotuksessa alueen luoteisosaan on merkitty kaksi suojeluvarauksen sisäsosiin yltävää kapeaa V-alueita. Ainakin näiden pohjoisosat on syytä muuttaa S-alueeksi, jotta alueesta aikanaan saadaan rajauksen ja käytön kannalta järkevä luonnonsuojelualue.

32. Hakjärven erittäin arvokasta suojelukokonaisuutta on perusteltua täydentää yleiskaavassa olennaisesti. Jäljempänä on yksilöity tärkeimmät laajennusosat.

Itä- ja koillispuolelta on syytä osoittaa S-alueena Helsingin kaupungin omistama noin 63 ha kaava-alueeseen kuuluva osa Pirttimäen ulkoilualueesta. Rajaus toisi suojelun piiriin runsaasti vanha- ja/ tai lahoppuustoisia kangas- ja kalliometsiä, maisemallisesti hienon Sorlammen sekä osin suojellun Isosuon länsiosan. Esitetty laajennus yhdistäisi Hakjärven ja Ryssänkallion luonnonsuojelualueet. Pääosa laajennusesityksen alueesta on osoitettu arvokkaiksi luontokohteiksi jo Helsingin kaupungin edellisessä Nuuksion ulkoilualueiden luonnonhoitosuunnitelmassa.

Eteläkaakossa S-varausta tulisi laajentaa siten, että se kattaa kokonaan Hakjärvimossenin monipuolisen suokokonaisuuden sekä siihen välittömästi liittyvät vanha- ja lahoppuustoiset kangas- ja kalliometsät.

33. Kuusikodin metsä (Uudenmaan liitto 2019: Pohjoiset arvometsät suojeluesityksen kohde nro 30): Monipuolisia metsäluontotyyppejä sekä lajistoarvoja sisältävän alueen länsi- ja keskiosa on kaavassa A3-varausta, itäosa V-alueita. Kaupungin omistama S-merkinnän ansaitseva palsta on kooltaan 18,6 ha. Aluekokonaisuus sisältää myös Espoon luontotietojärjestelmässä paikallisesti arvokkaaksi todetun Nupurin lehtopurolaakson, jonka rajaus jatkuu noin 140 m eteläpuolisen yksityismaan puolelle. Yksityismaan metsiä on viime vuosina jonkin verran hakattu, mutta puronvarren luontoarvot ovat säilyneet kohtalaisen hyvin.

34. Vanhatien ja Ykköstien välinen noin 10,5 ha laajuinen, Nupurintien kahteen osaan jakama metsäalue on todettu kevään 2020 maastokäynneillä luonnonsuojelullisesti arvokkaaksi. Alueella on merkittävä keskittymä erilaisia METSO-elinympäristöjä, liito-oravaeloa (kummallakin osalla), elinvoimaiset lahokaviosammalen ydinalueet sekä muita lajistoarvoja.

35. Nupurinjärvi rantametsineen: Merkittäviä linnusto- ja vesiluontoarvoja omaava järvi, johon liittyy merkittävä määrä luonnonsuojelullisesti arvokkaita luhtabiotooppeja sekä arvokkaita lehto- ja kangasmetsiä (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoisen arvometsät-suojeluesityksen kohde nro 38).

36. Nupurintien ja Brobackantien risteyksen luoteispuolinen noin 9 ha luontoalue sisältää merkittäviä luontoarvoja (mm. lahoppuustoisia METSO-elinympäristöjä, tulvavaikutteisia biotooppeja, liito-oravaa, lahokaviosammalen elinvoimainen ydinalue ym).

37. Tomtbackan itärinteen luontotyypikohteena suojeltua S-varausta on syytä laajentaa itäkaakkoon Brobackaan lahoppuustoisilla, tulva- ja luhtavaikutteisilla lehdolla. Arvokas metsittynyt ja metsittymässä oleva luontoalue on kooltaan noin 6 ha.

38. Kauriskallio: Monipuolisia vanhoja kalliometsiä sekä erilaisia niihin liittyviä kangasmetsiä. Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 31. Kaavaehdotuksessa pääosin V-alueita.

39. Kotimäki: Monipuolinen rinnemetsä, joka liittyy lännessä suoraan ylikunnalliseen Soidensuon

SL-varaukseen. Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 32. Yleiskaavassa V-alueetta.

40. Pitkäsen metsä: TP-varauksen, junaradan ja virkistysalueen viheryhteystarvemerkin uhkaama maakunnallisesti arvokas luontoalue (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 33). Kohde tulisi saada suojeluvarauksen piiriin edes arvokkaimmilla osillaan.

41. Kiimasuon ympäristön metsät: Pohjoiset arvometsät -suojeluesitykseen sisältyvä (kohde nro 34), kolmesta erillisestä osa-alueesta muodostuva metsäluontoarvojen keskittymä. Alueiden osoittaminen S-aluemerkinnällä turvaisi osaltaan Histan alueella luonnoltaan vetovoimaisia metsäalueita, nyt kaavaehdotuksessa rakentamisvarausten alla.

42. Heinäslampi ympäristöineen: Linnustoltaan ja kasvillisuudeltaan monipuolinen lampi, siihen liittyvä metsälehmusesiintymä sekä monipuolisia entisiä maatalousmaita (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde). Lammen pohjoisrannalla myös METSO-arvoja sisältäviä lehto- ja kangasmetsiä, jotka sisältyvät Pohjoiset arvometsät-suojeluesitykseen (kohde 35, Kinttumäki).

43. Kakarlammen S-alueen ympäristön arvometsät (Uudenmaan liitto 2019): Suojelun alueen länsi-, luoteis-, koillis- ja eteläpuolella on ainakin vielä muutamia vuosia sitten sijainnut merkittäviä määriä suojelun alueen suojelutavoitteita tukevia ja itsessään arvokkaita kallio- ja kangasmetsiä sekä puustoisia soita. Suojelun alueen laajennusperusteet tulisi kaavatyön yhteydessä selvittää ajantasaisin maastaselvityksin. Kaavaehdotuksessa potentiaalisesti arvokkaat laajennusosat ovat V-alueetta, M-alueetta, EV-alueetta sekä vähäiseltä osin TP/T-alueetta.

44. Rysshygget (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 36): Merkittäviä metsäluontoarvoja sisältävä alue. Kaavaehdotuksessa tämä maakunnallisesti arvokas luontoalue on pääosin V-alueetta, itäpää on osin ET-aluevarausta ja länsipää TP/a-varausta.

45. Mynttilän metsä eli Högaberget (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde 37): Valtakunnallisesti arvokas luontokokonaisuus tulee osoittaa suojelun aluevarauksella. Kaavaehdotuksessa arvokas luontoalue on puoliksi asema-alue ja A2-varausta, pohjois- ja itäosa on V-alueetta.

46. Blominmäen pohjoispuolinen metsä: Monipuolinen metsäinen rinne (noin 5 ha), jossa runsaslahopuustoisia metsiä (Uudenmaan liitto 2019, Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 40).

47. Hirvisuon länsi- ja eteläpuolen metsät: Maakunnallisen ekologisen yhteyden kannalta keskeisiä metsiä. Virkistysalueeksi asemakaavoitettu osa Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohteesta 44 tulisi osoittaa S-alueena. Liittyy suoraan seuraavaan kohteeseen.

48. Karhusuonpuron lehtopurolaakso sekä Gumbölen Myllykoski (Uudenmaan liitto 2019): Itsessään arvokas puro ja sen arvokkaiden reunalehtojen muodostama, erilliskohteina tarkasteltu kohdejoukko on syytä arvottaa ja ratajata yhtenä kokonaisuutena suojelun alueeksi. Toimii myös tärkeänä ekologisen yhteytenä (viher- ja sinirakenne).

49. Gumbölen metsä: Tärkeällä ekologisella yhteydellä sijaitseva noin 6 ha laajuinen monipuolinen metsäalue. Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde 45.

50. Boläkernin metsä: Tärkeällä metsäekologisella yhteydellä sijaitseva, luonnoltaan monipuolinen

metsä (noin 3 ha) on myös Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde (kohde nro 48),

51. Järvikylän runsaslahopuustoinen metsä (Uudenmaan liitto 2019): 2,1 ha arvokas metsäinen mäki, kaavaehdotuksessa alue on V-alueetta.

52. Mustapuron jokilaakso (Uudenmaan liitto 2019): Maakunnallisesti arvokas joenvarsilehto. Kaavaehdotuksessa alue on osin M-alueetta, osin A3-aluevarausta.

53. Svartbäckträsketin niitty: Erittäin merkittäväksi arvioitu ja laaja noin 4 ha laajuinen perinnebiotooppi (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012) on syytä huomioida S-merkinnällä.

54. Ritvanmetsän perintömetsäkohde sekä siihen liittyvät arvokkaat lähialueet: Maakunnallisesti arvokkaan luontokohteen (Uudenmaan liitto 2019) pohjoisosa on syytä osoittaa S-varauksena siltä osin kuin ulottuu kaava-alueelle.

55. Keskuspuiston Furubackan metsä: Keskuspuiston luontoalueeseen suoraan liittyvä luontotyyppi- ja lajistoarvoiltaan erittäin merkittävä metsä on syytä osoittaa S-alueeksi. Kaavaehdotuksessa metsä on osa A3-aluevarausta.

56. Kirkkojärven luhta (Turunväylän pohjoispuoli): Maakunnallisesti arvokkaaksi todettu (Uudenmaan liitto 2019) luhtakokonaisuus, johon kuuluu avo-, pensas- ja metsäluhtia sekä kosteita lehtoja. Osoitettu kaavaehdotuksessa virheellisesti avoimen maisematilan elinkeinoalueeksi (AME). kohteenarvojen kannalta täysin väärä kaavamerkintä.